

Monumentnummer*: 513034

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 17 februari 2000
Kadaster deel/nr: 14873/35

Complexnummer

513032

Complexnaam

O.L. Vrouwe ten Hemelopneming

*Woonplaats**

Helmond

*Gemeente**

Helmond

*Provincie**

Noord-Brabant

*Straat**

Speelhuisplein
Wilhelminalaan

*Nr**

2
18

*Toev.**

*Postcode**

5707 DZ
5707 BW

*Woonplaats**

Helmond
Helmond

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Helmond

*Sectie**

G

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

3688

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

De O.L. VROUWE TEN HEMELOPNEMINGKERK werd ontworpen door de architect A. Margry in Neo-Byzantijnse stijl. Jos.Margry nam het werk over. In 1914-1915 werden het priesterkoor en de twee zijarmen gebouwd, in 1925 volgde de afbouw van de kerk. In 1957 werd het priesterkoor veranderd.

Omschrijving

De driebeukige kruisbasiliek heeft een voorportaal geflankeerd door een hoge en een lage toren, een viering en een rondgesloten absis die wordt geflankeerd door twee torens. Het schip telt vijf traveeën. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen en geled door spaarvelden met klimmende en rechte boogfriezen. De toren en de zij- en achtergevels hebben baksteen steunberen met afzaat en versnijding. De afzaten van de steunberen en de vensters zijn van natuursteen. De zadel, lessenaar- en koepeldaken zijn gedekt met leien in maasdekking. De hoge vierkante toren op de noord-westelijke hoek bestaat uit drie geledingen. In de eerste geleding bevindt zich aan de voorzijde een rondboogpoort. Deze heeft, net als de poorten in het voorportaal, een omlijsting van baksteen kolonnetten. Het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

rondbogige bovenlicht heeft baksteen tracering. Er boven is een smal hoog rondboograam. Dit is net als de overige vensters gevuld met glas-in-lood. De tweede geleding wordt aan boven en onderzijde gescheiden van de overige door een brede waterlijst. In een rondbogig spaarveld is een hoog smal rondboograam opgenomen en een ronde wijzerplaat. De bovenste geleding is laag en heeft drie gekoppelde rondbogen met galmgaten, onder de geprofileerde gootlijst is een smal rondboogfries aangebracht. Op de hoge ingezwenkte klokvormige spits staat een sierkruis. Rechts van de toren is een topgevel met daarvoor een voorportaal met drie rondbogige vleugeldeuren met sierbeslag. In de rondbogige bovenlichten weer baksteen tracering. De middelste poort wordt afgesloten door een topgevel met kruis. De lagere poorten sluiten door middel van een lessenaardak aan op het middenschip. In het muurwerk hiervan is een roosvenster geplaatst met een baksteen sierlijst. Daar onder een reeks van zes gekoppelde rondbogen. In de topgevel met klimmend rondboogfries staat een klein rondboogvenster. Op de zuidwestelijke hoek staat de lage achthoekige toren.

Deze heeft in de eerste geleding een halfronde uitbouw en vervolgens een trapvormige versmalling. In de tweede geleding staan op de vier hoeken smalle hoge rondboogvensters. In de derde geleding zijn korfbogige spaarvelden aangebracht met hoekzuiltjes: in de velden kleine rondboogramen. Op de gedrukte klokvormige spits staat een piron.

De zijbeuken bezitten brede rondboogramen in de zijbeuken onder lessenaardak. In de lichtbeuk zitten smalle rondboogtripletramen. In de dakvlakken zijn dakkapellen met wolf- en zadeldakjes geplaatst. In de zijden van de achthoekige viering zitten drie gekoppelde rondboogramen met deelzuiltjes. Vervolgens een smallere band met rondboogfries, waarin de koepel is opgenomen. In vier van de zijden zitten halfronde dakvensters. Op de koepel staat een lantaarn met klokvormig dak met bol en kruis. De transepten zijn halfrond gesloten. Het onderste deel is blind, daar boven staan vijf rondboogvensters, een rondboogfries en een kegelvormig dak met bolspitspiron. De absis wordt door één travee van de viering gescheiden. Aan beide zijden van de absis staat een achthoekige toren. Het muurwerk hiervan is vrijwel blind gelaten. In het bovenste smalle deel zijn segmentvormige spaarvelden aangebracht met hoekzuiltjes: in de velden smalle rondboogramen. De torens worden bekroond door een klokvormige spits met bolspitspiron.

Het middenschip en de zijbeuken hebben inwendig bakstenen tongewelven. Het transept en de koepelgewelven zijn gepleisterd. In het priesterkoor bevinden zich glas-in-loodramen uit ca. 1915 met voorstellingen uit het leven van Maria. Hier bevindt zich tevens het hoofdaltaar in Neobyzantijnse stijl.

J. Margry heeft het Maria-altaar rond 1925 ontworpen. Het is uitgevoerd in marmer en zandsteen en rijk beeldhouwd. Dit geldt ook voor het in dezelfde tijd door Margry ontworpen zijaltaar voor de H. Antonius van Padua. Rond die tijd is er ook de zandstenen Pietà-groep geplaatst. De familie van Asten schonk in 1925-1926 een wit marmeren beeld van de H. Theresia van Lisieux. De kruiswegstaties zijn uit zandsteen gehouwen en in 1933-1935 ontworpen door Margry.

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorische waarden als voorbeeld van de ontwikkeling van het katholicisme en de dominante plaats het parochieel centrum in een industriestad, het is van belang als voorbeeld van de ontwikkeling van de typologie van de volkskerk. Het geheel is tevens van architectuurhistorisch belang als voorbeeld van de vernieuwing in stijl die de architect toepaste om te breken met de Neo-gotiek, het is

tevens van belang als voorbeeld van het werk van de architect Margry. Het is van kunsthistorisch belang vanwege het gave interieur, dat een staalkaart biedt van de kerkelijke kunst van het interbellum. Het gebouw heeft ensemblewaarden als onderdeel van het gehele complex. Het geheel heeft ensemblewaarden vanwege de situering nabij het centrum en heeft door het silhouet van de toren en koepel bijzondere betekenis voor het aanzien van Helmond als industriestad. Het geheel is gaaf bewaard gebleven.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk